

Sygn. akt II UK 198/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku G. K.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych w W.
o policyjną rentę inwalidzką i emeryturę oraz wstrzymanie wypłaty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 stycznia 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 9 stycznia 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego G. K. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 października 2012 r. oddalającego odwołanie od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. z dnia 24 listopada 2010 r., stwierdzającej ustanie prawa ubezpieczonego do policyjnej renty inwalidzkiej z dniem 24 maja 2010 r. i od decyzji z dnia 25 listopada 2011 r. stwierdzającej ustanie prawa do emerytury policyjnej z dniem 24 maja 2010 r.

Ubezpieczony G. K. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 stycznia 2014 r.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie:

(-) czy stosowanie przepisu art. 12 w zw. z art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2007 Nr 82, poz. 558) w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz.U. 2004 Nr 8, poz. 67) w sytuacji, gdy został wydany prawomocny wyrok skazujący funkcjonariusza Policji za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przed zwolnieniem ze służby nie narusza konstytucyjnej normy *lex retro non agit* oraz zasady ochrony praw nabytych, wyrażonych w art. 2 Konstytucji RP oraz zasady równości wobec prawa wyrażonej w art. 32 Konstytucji RP wobec faktu, iż data wydania i uprawomocnienia wyroku skazującego jest niezależna od funkcjonariusza i może być wynikiem takich czynników jak przewlekłość postępowania lub konieczność ponownego rozpoznania sprawy. Jednocześnie unormowanie takie uprzywilejowuje tych funkcjonariuszy, którzy skorzystali z instytucji wydania wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy (art. 335 Kodeksu postępowania karnego), wydania wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego (art. 387 Kodeksu postępowania karnego) lub wyrok został w stosunku do nich wydany w krótkim okresie czasu od popełnienia czynu zabronionego;

(-) czy wobec określenia podmiotu, który objęty jest obowiązywaniem normy art. 12 w zw. z art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy

o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2007 Nr 82, poz. 558) jako „funkcjonariusza”, przepis ten znajduje zastosowanie w stosunku do podmiotów wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz.U. 2004 Nr 8, poz. 67), tj. emeryta albo rencisty;

(-) czy wobec zastosowania w treści art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz.U. 2004 Nr 8, poz. 67) alternatywy rozłącznej w stosunku do podmiotów objętych dyspozycją tego przepisu, tj. emeryta albo rencisty, dopuszczalne jest jego stosowanie w stosunku do ubezpieczonych posiadających jednocześnie uprawnienia do renty i emerytury.

Skarżący wyraził również pogląd, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na jej oczywiste uzasadnienie wynikające z postawionych zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, polegających na:

(-) błędnej wykładni normy art. 12 w zw. z art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, polegającej na przyjęciu, iż art. 12 wskazanej ustawy ma zastosowanie do emeryta albo rencisty, o którym mowa w art. 10 ust. 2, mimo iż norma art. 12 stanowi o funkcjonariuszu, o którym mowa w art. 10 ust. 1;

(-) błędnej wykładni normy art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w zw. z art. 12 w zw. z art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw, polegającej na przyjęciu, iż w stosunku do ubezpieczonego G. K. zastosowanie ma przepis art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) w brzmieniu nadanym nowelizacją tego przepisu z dnia 13 kwietnia 2007 r., mimo iż taka wykładnia tego przepisu prowadziłaby do naruszenia konstytucyjnej normy *lex retro non agit* oraz zasady ochrony praw nabytych, wyrażonych w art. 2 Konstytucji RP oraz zasady równości wobec prawa wyrażonej w art. 32 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości

stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno z kolei zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia

Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w zaprezentowanym wyżej rozumieniu. Poruszone w nich problemy były już przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, nie tylko w powołanym w skardze wyroku z dnia 7 grudnia 2012 r., II UK 117/12, ale również we wcześniejszych orzeczeniach: w wyroku z dnia 23 marca 2012 r., II UK 151/11 i w wyroku z dnia 6 września 2012 r., II UK 38/12. Przede wszystkim należy jednak podkreślić, że problem ten został już rozstrzygnięty wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 kwietnia 2011 r., K 4/09 (OTK-A 2011 nr 3, poz. 20). W sprawie tej wnioskodawca wniósł między innymi o zbadanie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. w brzmieniu nadanym ustawą z 13 kwietnia 2007 r., w zakresie, w jakim pozbawia osoby, będące w chwili wejścia w życie tego przepisu emerytami służb, prawa do emerytury w razie skazania za przestępstwo związane z wykonywaniem czynności służbowych lub z art. 258 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny lub wobec których orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przed zwolnieniem ze służby, z art. 2 Konstytucji. Trybunał orzekł, że art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. w związku z art. 12 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. jest zgodny z wynikającymi z art. 2 Konstytucji zasadami niedziałania prawa wstecz oraz ochrony praw słusznie nabytych. Nie ma więc problemu wykładni i niezgodności przepisów z Konstytucją w zakresie zarzucanym. Przede wszystkim w świetle tego orzeczenia nie ma podstaw do dzielenia emerytów policyjnych (służb), którzy podlegają pod reżim nowej regulacji z art. 10 ust. 2, na tych, którzy nabyli emeryturę przed i po wejściu jej w życie. Punktem odniesienia nie jest data przejścia na emeryturę, lecz tylko data skazania za określone przestępstwo. Wykładnię tę potwierdził także Sąd Najwyższy w wyroku z 23 marca 2012 r., II UK 151/11 (LEX nr 1170996).

Nieuprawniony jest również pogląd, że skoro przepis intertemporalny art. 12 ustawy z 13 kwietnia 2007 r. (zmieniającej) stanowi, że przepisy nowej regulacji, w tym art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o zef, „stosuje się w przypadku, gdy funkcjonariusz został skazany prawomocnym wyrokiem sądu lub wobec którego orzeczono prawo-

mocnie środek karny po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy”, to należy przyjąć, że przepis ten odnosi się tylko do funkcjonariusza, a więc nie do emeryta, co ma dowodzić (potwierdzać), że nowa regulacja nie ma zastosowania do emerytów. Taka próba wykładni jest ułomna, gdyż przywołanie w art. 12 ustawy zmieniającej art. 10 ust. 2 ustawy o zef byłoby puste. Innymi słowy, użycie słowa „funkcjonariusz” w przepisie art. 12 odnosi się również do emeryta policyjnego (służb), który był uprzednio funkcjonariuszem, popełnił określone przestępstwo w związku z wykonywaniem czynności służbowych, co wobec skazania go już po wejściu zmienionej regulacji stanowi przyczynę ustania prawa do emerytury. Nie można więc ze słowa „funkcjonariusz” w art. 12 wyprowadzać wniosku, że nowa regulacja nie dotyczy emerytów, wszak doszło do jednoczesnej zmiany art. 39 ust. 1 ustawy o zef przez dodanie w pkt 5 regulacji o treści: prawo do świadczeń ustaje w razie skazania funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty, prawomocnym wyrokiem sądu, o którym mowa w art. 10 ust. 2. Ponadto należy powrócić do wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego i powtórzyć część jego uzasadnienia, w której stwierdza się, że: „W kontekście podniesionego przez wnioskodawcę zarzutu retroaktywnego działania zaskarżonego przepisu w stosunku do osób będących w chwili jego wejścia w życie emerytami, wskazać należy, że intertemporalne skutki wejścia w życie art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym określa art. 12 ustawy nowelizującej z 2007 r. Przepis art. 12 ustawy nowelizującej z 2007 r. stanowi, że art. 10 ust. 1 i 2 stosuje się w przypadku, gdy funkcjonariusz został skazany prawomocnym wyrokiem sądu lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Wynika stąd, że art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, w zaskarżonym zakresie, znajduje zastosowanie tylko do tej grupy emerytów i rencistów, którzy zostali skazani prawomocnym wyrokiem sądu lub wobec których prawomocnie orzeczono środek karny pozbawienia praw publicznych po wejściu w życie ustawy nowelizującej z 2007 r. Zaskarżonego przepisu nie stosuje się natomiast do emerytów i rencistów, którzy zostali skazani za popełnienie jednego z przestępstw wymienionych w art. 10 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym lub wobec których orzeczono prawomocnie środek karny przed wejściem w życie ustawy nowelizującej z 2007 r.”.

Skarżący powołuje się również na oczywistą zasadność skargi, którą uzasadnia tymi samymi argumentami, które zostały sformułowane w celu wykazania występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Jak wyjaśniono jednak wyżej, wykładnia powołanych przepisów, dokonana przez Sąd Apelacyjny, jest analogiczna z tą przyjętą w powołanych orzeczeniach Sądu Najwyższego, w sposób ewidentny więc skarga nie jest może zostać uznana za oczywiście uzasadnioną.

Niezależnie od tego stwierdzenia Sąd Najwyższy zauważa również, że w tym zakresie wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wewnętrznie sprzeczny. Jeśli bowiem zważyć, że zarówno wskazywana w tym wniosku oczywista zasadność skargi, jak i podnoszona w nim potrzeba rozstrzygnięcia zagadnień prawnych odnoszą się do tych samych regulacji, to zapatrywania te wzajemnie wykluczają się. Nie można bowiem równocześnie twierdzić, że rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku jest efektem oczywistego naruszenia przepisów rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji, oraz choćby sugerować, iż przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż ubezpieczony nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.